

doc. Mgr. Elena Lisá, PhD.
Ústav aplikovanej psychológie
Fakulta sociálnych a ekonomických vied
Univerzita Komenského v Bratislave
Mlynské luhy 4
821 05 Bratislava
elena.lisa@uniba.sk

OPONENTSKÝ POSUDOK

HABILITAČNEJ PRÁCE

Názov habilitačnej práce: Selected correlates of action crisis during a goal pursuit / Vybrané koreláty krízy počas dosahovania cieľov

Odbor: Psychológia

Habilitant: Mgr. Pavol Kačmár, PhD.

Cieľ práce a jeho naplnenie – aktuálnosť tematiky

Téma habilitačnej práce je nanajvyš aktuálna. Kríza počas dosahovania cieľov bola, je a bude aktuálna v spoločnosti zameranej na výkon, v ktorej všetci žijeme. Výskumná téma má široký aplikačný potenciál, do rôznych oblastí aplikovanej psychológie, či už je to klinická, školská alebo pracovná oblasť.

Autor predstavil súbor viacerých štúdií, v ktorých mal za cieľ rozšíriť existujúce poznatky o akčnej kríze a poklesu angažovanosti pri dosahovaní problematickeho cieľa. Skúmal niekoľko potenciálnych rizikových a ochranných faktorov, ako sú časové hľadisko, netolerancia neistoty, štýly myslenia, štýly rozhodovania a psychologický kapitál.

Formulované ciele práce boli naplnené. Ich naplnenie sa pomerne ľahko dá odsledovať, keďže sú súčasťou troch publikovaných výskumných štúdií a jedného preprintu. Celkovo išlo o štyri výskumné štúdie, ale keďže boli niektoré vo formáte „multi-study“, dokopy autor referuje o výsledkoch 10 (popríklad 23) empirických štúdií. Autorský podiel habilitanta sa pohybuje od 45% do 90%, v priemere 66%, ktorý znamená, že autor mal významný nadpolovičný podiel na tvorbe textov habilitačnej práce. V troch štúdiách je autor uvedený ako prvý autor, v jednej štúdii (štúdia C) ako druhý autor.

Vhodnosť použitých metód, metodológia

Autor preukázal vynikajúcu úroveň v oblasti kvantitatívneho prístupu k výskumu v sociálnej psychológii a psychológii rozhodovania. Obzvlášť vynikajúco sú spracované časti k odhadu výskumnej vzorky a zvlášť poctivo a podrobne sú spracované opisy výskumných výsledkov. Práca môže v niektorých častiach slúžiť ako ukážkový pedagogický text, napríklad v prípadoch ako zapisovať analýzu štatistickej sily (odôvodnenie veľkosti výskumnej vzorky), alebo výsledky realizovaných analýz, či napr. aplikovať korekcie výsledkov analýz viacnásobného porovnania a ďalšie.

Oceňujeme použitie Bayesovskej štatistiky na doplnenie výsledkov primárnej štatistickej analýzy. Autor preukázal metodologickú zručnosť pri realizácii a zápise siedmych korelačných, dvoch meta-analytických a jednej longitudinálnej štúdie.

doc. Mgr. Elena Lisá, PhD.
Ústav aplikovanej psychológie
Fakulta sociálnych a ekonomických vied
Univerzita Komenského v Bratislave
Mlynské luhy 4
821 05 Bratislava
elena.lisa@uniba.sk

Čo sa týka slabších stránok metodológie, vo všeobecnosti autor venoval málo pozornosti opisu procesu výberu výskumnej vzorky. Doplnujúce informácie k výberu boli napríklad poskytnuté prostredníctvom poznámky pod čiarou (napr. poznámka 42), akoby šlo o druhoradú informáciu. Napríklad pri opise vzorky v longitudinálnom dizajne chýba informácia, o aký časový odstup medzi meraniami išlo, koľko participantov sa zúčastnilo jednotlivých vln a či sa všetci zúčastnili všetkých troch vln alebo koľkých vln sa zúčastnili.

Oceňujeme používanie dizajnu viac-násobných štúdií, ako aj spôsob vyhodnocovania výsledkov viacerých vlastných štúdií metódou mini meta-analýzy.

Zhodnotenie poznatkovej bázy

Ako sa čitateľ habilitačnej práce posúva od prvotných štúdií s malým vecným efektom až k poslednej štúdií s veľkým vecným efektom, môže priamo cítiť v texte nadšenie autora a zaniepanie pri písaní textu. V poslednej štúdií miestami akoby psychologický kapitál doslova prevalcoval tému akčnej krízy.

Autor prináša mnoho empirických výsledkov o kríze počas dosahovania cieľov. Oceňujem zhrnutie výsledkov do tabuľky 5 (S. 155). Opis výsledkov je veľmi podrobný, až ukážkový. Diskusia je taktiež spracovaná poctivo, s odvolávaním sa na aktuálnej empirické a teoretické poznanie a s interpretáciami idúcimi do hĺbky. Poctivosť a rozsiahlosť textu ukazuje hlboké vnorenie sa do témy a vyvažuje prevládajúci, pomerne jednoduchý korelačný dizajn (angl. cross-sectional) väčšiny štúdií.

Habilitačná práca môže slúžiť ako: podklad pre štúdium problematiky akčnej krízy pri dosahovaní problematických cieľov a faktorov, ktorú ju podporujú, či pôsobia preventívne; ako podklad pre budúce výskumy v oblasti; ale aj ako ukážkový učebný text pre realizáciu zápisu postupov a výsledkov štatistickej analýzy.

Teoretický prínos habilitačnej práce

Habilitačná práca stavia primárne na teórii akčnej krízy a odpútania sa od cieľov (Brandstätter & Bernecker, 2022) a sekundárne na teóriách mentálneho nastavenia v rámci akčných fáz (Gollwitzer & Keller, 2016; Keller et al., 2019), motivačnej teórii celoživotného vývinu (Heckhausen et al., 2010), teórii duálneho procesu akomodácie a asimilácie (Rothermund & Brandstätter, 2021) a teórii uchovávanía zdrojov (Hobfoll et al., 2018). K tomu treba pridať množstvo ďalších teórií, či psychologických konštruktov, ktoré do vzťahu s akčnou krízou vstúpili v rámci výskumných štúdií. Autor si s definíciou pojmov bravúre poradil a konštrukty jednotlivých teórií zrozumiteľne a logicky prepojil.

V závere chýba konkrétne uvedenie teoretických prínosov práce. Pravdepodobne bolo náročné vybrať zo všetkých teórií iba jednu, avšak určite by stálo za to v záverečnej diskusii venovať jeden odsek konkrétnym teoretickým prínosom habilitačnej práce. Formulovať ich pre čitateľa a prezentovať tak to najdôležitejšie z teoretických zistení habilitačnej práce.

Aplikačné prínosy pre prax

doc. Mgr. Elena Lisá, PhD.
Ústav aplikovanej psychológie
Fakulta sociálnych a ekonomických vied
Univerzita Komenského v Bratislave
Mlynské luhy 4
821 05 Bratislava
elena.lisa@uniba.sk

Implikácie do praxe chýbajú vo všeobecnosti vo všetkých štúdiách, ako aj v záverečnom zhrnutí. Autor by mohol argumentovať tým, že robil v princípe základný výskum, napriek tomu, súčasné požiadavky na kvalitu výskumu zdôrazňujú implikácie vedeckých výsledkov do praxe, či zdôraznenie vplyvu výsledkov na spoločnosť (angl. social impact). O akých aplikačných prínosoch svojho výskumu by sa dalo uvažovať? Autor sám píše, že výsledky habilitačnej práce majú potenciál inšpirovať čitateľov k výskumu venovanému intervenciám v rámci prevencie vzniku akčnej krízy pri dosahovaní cieľov. Čitateľom by pomohlo, keby ich autor takpovediac „nakopol“ v uvažovaní o konkrétnych implikáciách do praxe, poprípade odkázal na relevantné zdroje v tejto oblasti. Treba povedať aj to, že prínosy/implikácie pre budúci výskum autor spracoval paušálne pri všetkých štúdiách a poctivo odprezentoval.

Formálna stránka práce, jazyková úprava

Formálna stránka práce je na výbornej úrovni. Práca je napísaná v anglickom jazyku. Jazyk, štylistika a gramatika sú čitateľné. Myšlienky textu na seba logicky nadväzujú a čitateľ sa dokáže v texte ľahko orientovať. Autor má rozprávačský talent, píše pútavo a používa metafory.

Časté poznámky pod čiarou pôsobia v texte rušivo. Najmä v prípade, ak obsahujú obsahovo relevantné informácie, mohli byť umiestnené priamo v hlavnom texte habilitačnej práce. Zo začiatku práce autor zavalí čitateľa mnohými skratkami (napr. strana 23). To robí text menej čitateľným. Občas sa v práci vyskytnú preklepy, ako napríklad „Hypnotizovaná úloha...“ na strane 164.

Otázky k obhajobe habilitačnej práce

1. Aké sú hlavné implikácie do praxe, ktoré vyplývajú zo zistení habilitačnej práce?
2. Je možné definovať akčnú krízu v zmysle dispozičnej vlastnosti? Prečo áno a prečo nie?
3. Akým smerom plánujete orientovať svoj výskum po habilitácii? V čom bude nadväzovať a v čom sa bude odlišovať od toho, čo ste robili doteraz?

Záverečné hodnotenie

Habilitačná práca Mgr. Pavla Kačmára, PhD., „Selected correlates of action crisis during a goal pursuit“ zodpovedá svojou kvalitou a rozsahom požiadavkám na habilitačnú prácu a preto prácu odporúčam k obhajobe. Navrhujem habilitantovi udeliť vedecko-pedagogický titul docent v odbore Psychológia.